

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/43/2024
Identifikačné číslo spisu:	8214205486
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8214205486.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a členov senátu JUDr. Jany Bajánkovej a JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD., v spore žalobcov 1/ E. K., narodenej XX. I. XXXX, H. - S. W., I. XXXX/X, 2/ E. T., narodenej XX. N. XXXX, H. - S. W., R. XXXX/XX, 3/ I.Á. G., narodeného XX. G. XXXX, Y., R. XXXX/XX, (právny nástupca po Z. G., narodenej XX. N. XXXX, zomrelej XX. N. XXXX, naposledy bytom F., T.), 4/ Y. G., narodeného XX. N. XXXX, H. - S. W., X. XXXX/XX, zastúpených JUDr. Vierošlava Vočková, advokát s.r.o., Prešov, Slovenská 69, IČO: 47 250 631, proti žalovaným 1/ Mgr. N. Y., narodenému XX. Z. XXXX, H., C. XXXX/XX a 2/ Ing. U. Š., narodenej XX. G. XXXX, H., C. Š. R. XXXX/XX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o určenie, že vec patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6C/155/2014, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 03. mája 2023 sp. zn. 13Co/26/2023 a o návrhu žalobcov na pristúpenie ďalších subjektov do konania takto

rozhodol:

Návrh žalobcov na pristúpenie ďalších subjektov do konania z a m i e t a.

Dovolenie z a m i e t a.

Žalovaným spoločne a nerozdielne p r i z n á v a od žalobcov spoločne a nerozdielne náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. marca 2020 sp. zn. 6C/155/2014 zamietol žalobu, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia, že žalobkyňa 1/ je podielovou spoluvlastníčkou parcely C KN č. 4221/3 kat. úz. H. v podiele 1/2 a určenia, že N. G. bol ku dňu svojej smrti podielovým spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti a v 1/6 táto patrí do dedičského konania po ňom, že nebohý N. G. bol ku dňu svojej smrti podielovým spoluvlastníkom tejto nehnuteľnosti v rozsahu 1/6 a táto patrí do dedičského konania po ňom, ako aj určenia, že nebohý Y. G. bol ku dňu svojej smrti podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti v rozsahu 1/6 a táto patrí do dedičského konania po ňom. Urobil tak po zistení, že pôvodná parc. č. 515/23 zapísaná v pozemnoknižnej zápisnici č. 165, S. W., ako lúka v celosti vo vlastníctve N. C., zodpovedajúca EN parc. č. 1908/15 o výmere 1 771 m², bola geometrickým plánom č. 915-153-67 z 09. 10. 1967 zrušená a zlúčená do parcely EN č. 1908/14, zastavaná plocha a nádvorie s výmerou 9 920 m². Z rozhodnutia č.

1393/68-377 zo 06. 05. 1968 bolo zistené, že táto parcela bola predmetom vyvlastňovacieho konania vedeného Odborom výstavby a energetiky ONV v Bardejove na žiadosť Čs. štátne Bardejovské kúpele z 28. 03. 1968 dokumentovanej v zmysle § 45 vyhlášky č. 144/59 Úr. V.; tejto žiadosti predchádzalo konanie zo 17. 04. 1967 v kancelárii MNV S. W.. Uvedeným rozhodnutím malo dôjsť k vyvlastneniu okrem iného aj parcely mpč. 515/23 vedenej v záp. č. 165 stotožnenej s parcelou EN č. 1908/15 vo výmere 1 771 m², vlastnícky vedenej na N. C., S. W. Č.. XX, a to za náhradu v náhradnom pozemku, ktorý mal podľa rozhodnutia č. 1393/98-377 na písomnú žiadosť poskytnúť finančný odbor ONV v Bardejove. Nesporné bolo, že žalobcom ani ich právnym predchodcom za vyvlastňovaný pozemok náhradný pozemok pridelený nebol. Sporné bolo, či rozhodnutie Odboru výstavby a energetiky ONV v Bardejove č. 1393/68-377 zo 06. 05. 1968 nadobudlo právoplatnosť, keďže N. C. v čase vyvlastňovacieho konania nemal právnu subjektivitu z dôvodu úmrtia (XX. XX. XXXX) pred podaním žiadosti o vyvlastnenie z 28. 03. 1968. Pod pol. v. z. 7/1969 bolo na podklade rozhodnutia doručeného ONV dňa 20. 06. 1969 (zn. 2215/68-II) zapísané v evidencii nehnuteľností zrušenie parcely EN č. 1908/15 o výmere 1 771 m² na meno N. C. a jej zlúčenie s parcelou EN č. 1908/14, ktorej výmera bola zmenená na 9 920 m². Rovnako bola zapísaná zmena vlastníka zlúčenej parcely EN č. 1908/14 na Čs. štát - Čs. štátne kúpele Bardejovské kúpele na podklade „Rozhodnutia ONV - odboru výstavby Vsl. KNV v Košiciach a geometrického plánu č. 915-153-67“. Na základe tohto zápisu začala byť parcela EN č. 1908/14, pôvodne kat. úz. S. W., neskôr kat. úz. H., vedená na Čs. štát - Čs. štátne kúpele Bardejovské kúpele na LV č. XXXX. Po technicko-hospodárskom meraní bola parcela EN č. 1908/14 prečíslovaná na parc. EN č. 4221/1, zastavaná plocha o výmere 9 039 m² a súčasne začali byť na označenom liste vlastníctva vedené aj parcely EN č. 4221/2, zastavaná plocha o výmere 120 m² a EN č. 4222, zast. plocha o výmere 631 m². Pod pol. v. z. 246/94 bol zrušený LV č. XXXX, kat. úz. H. a nehnuteľnosti tam vedené boli prepísané na LV č. X, na ktorom bolo vedené vlastníctvo pre Slovenské liečebné kúpele Bardejovské Kúpele, IČO: 00 165 417. Na LV č. X pre kat. úz. H. bola parcela č. 4221/1 vedená pod por. č. 214 najskôr o výmere 9 039 (9 038) m², neskôr 8 629 m², 501 m² (čo vyplýva zo zápisu geometrického plánu vyhotoveného spoločnosťou Geocomp Bardejov, s.r.o. 06. 05. 2016 pod č. 33/2016 na vytvorenie parciel C KN č. 4222, 4221/2, 4221/6-4221/12) a nakoniec bola parcela C KN č. 4221/1, zastavaná plocha o výmere 501 m² odpísaná na iný LV na základe prevodu kúpnu zmluvou z 23. 01. 2017 na spoločnosť Cerberus invest group, s.r.o., 086 31 Bardejovské kúpele 2037, IČO: 43 843 964. Žiadosťami zo dňa 12. 06. 2014, 10. 04. 2008, 06. 05. 2008, 31. 03. 2008 bol pôvodný žalovaný vyzývaný k predloženiu listinných dôkazov o nadobudnutí vlastníctva parcely mpč. 515/23, ako aj k náprave prípadného nezákonného zabratia uzavretím prevodnej zmluvy k pozemku na žalobkyňu 1/. Žiadosťou z 15. 04. 1996 doručenou pôvodnému žalovanému 17. 04. 1996 Y. G. (právnym predchodca žalobcu 4/) požiadal o vyplatenie finančnej náhrady za parcelu mpč. 515/23, roľa o výmere 1 277 m², ktorá mala byť vyvlastnená rozhodnutím č. 1393/68 zo 06.05.1968. Pozemkový úrad v Bardejove rozhodnutím č. 110/1992 z 15. 06. 1992 podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych práv k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku rozhodol, že I. N. (uvedená aj vo vyvlastňovacom rozhodnutí č. 1393/68-377 zo 06. 05. 1968) spĺňa podmienky pre vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 1 písm. h) označeného zákona z dôvodu, že pozemok v kat. úz. S. W. pôvodne vedený v PK záp. č. 159, mpč. 515/24 pod B8g a B12g v podiele 19/180-in na jej mene, roľa o výmere 2 139 m², prešiel do vlastníctva štátu v dôsledku vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady. Zároveň podľa § 11 ods. 2 označeného zákona Pozemkový úrad v Bardejove rozhodol, že I. N. má právo, aby sa jej bezodplatne previedli do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu a správe SPF a ak s prevodom nebude súhlasiť, má nárok na náhradu podľa § 16 ods. 1 označeného zákona. N. G., Y. G. a N. I. na rokovaní dňa 18. 03. 1968 na Miestnom národnom výbore v S. W. vo veci vyriešenia pozemkov pre výstavbu skleníka v Bardejovských Kúpeľoch nevzniesli výhrady voči odpredaju pozemkov, ale namiesto ponúkanej kúpnej ceny 3,20,- Kčs za 1 m² požadovali vyplatenie sumy 10,- Kčs za 1 m². Podľa rozhodnutia Mestského národného výboru, odboru výstavby v Bardejove z 01. 12. 1974 došlo (zrejme k vyvlastneniu, pozn. dovolacieho súdu) v prospech Čsl. štátu MsNV v Bardejove za účelom zriadenia Lesoparku Bard. Kúpele aj parciel mpč. 840 a 882, záp. č. 10 vo výmere 8 632 m², ku ktorým mali vedené vlastnícke práva aj N. I. v 3/24 - inách a N. G., N. G. a Y. G. po 1/24-ine, celkovo ocenených v sume 863,- Kčs, náhradu ktorú bol žiadateľ povinný vložiť na účet Š. G. v Bardejove do 2 mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia. V čase vedenia dedičského konania (r. 1976) po N. C., zomr. XX. XX. XXXX (sp. zn. D 147/76) na osobu poručiteľa boli vedené

nehnuteľnosti vedené v poz. kn. záp. č. 95 pod mpč. 877 roľa o výmere 9 891 m² v 72/1584-inách, v PK záp. č. 135 pod mpč. 353 roľa o výmere 2 697 m² v 1 a v poz. kn. záp. 165 pod mpč. 515/23 roľa o výmere 1 277 m² v 1/1-ine, kat. úz. S. W.. Na pojednávaní konanom 23. 03. 1976 prítomní dedičia odhadli cenu dedičstva sumou 1.240,- Kčs a prehlásili, že časť z týchto nehnuteľností bola vyvlastnená za protihodnotu 180,- Kčs, zloženú v G.. Š.. G. a zbytok poľnohospodárskych nehnuteľností je združený v JRD. Štátne notárstvo v Bardejove uznesením z 23. 03. 1976 potvrdilo, že majetok poručiteľa pozostávajúci z nehnuteľností označených vyššie, ktorých časť bola vyvlastnená, nadobudli vnuci N. I. v 1-ine a N. G., N. G. a Y. G. spolu v 1-ine. Podľa odôvodnenia uznesenia sa predmetom dedenia stali poľnohospodárske nehnuteľnosti v menšej výmere, združené v JRD. Opravným uznesením Okresného súdu Bardejov sp. zn. D 147/1976 z 23. 07. 2014 bolo v uznesení Štátneho notárstva sp. zn. D 147/76 z 23. 03. 1976, ktoré nadobudlo právoplatnosť 04. 05. 1976 opravené označenie mpč. 515/23 v poz. kn. záp. č. 165. Dedičmi N. I., nar. XX. XX. XXXX, zomrelého XX. XX. XXXX boli bývalá manželka I. I., nar. XX. XX. XXXX, N. I. nar. XX. XX. XXXX, Q. I., nar. XX. XX. XXXX, žalobkyňa 1/ a I. I., nar. XX. XX. XXXX. Podľa rozhodnutia sp. zn. D 188/90 z 21. 08. 1990 mala nadobudnúť mpč. 515/23 v záp. č. 515/53 v podiele 1 - iny žalobkyňa 1/, podľa dopĺňujúceho lustra z 10. 12. 1991 bola označená nehnuteľnosť v označenej poz. kn. záp. vedená na meno N. C. a v evidencii nehnuteľností bol pre dotknuté parcely vedený tzv. hluchý list vlastníctva č. XXX bez uvedenia parcelného čísla a ostatných identifikačných údajov pozemkov zapísaných na základe rozhodnutia D 147/76 podľa PK záp. č. 95, 135 a 165. Z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 3D/30/2012 z 30. 08. 2012 po Y. G., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX prichádzajú do úvahy ako dedičia N. R., nar. XX. XX. XXXX, I. C., nar. XX. XX. XXXX, G. G., nar. XX. XX. XXXX a žalobca 4/. Z obsahu tohto rozhodnutia nevyplýva, že by predmetom dedenia bola parcela mpč. 515/23, kat. úz. S.Á. W., alebo iná s ňou stotožnená parcela reg. C KN. Z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 3D 143/2012 z 18. 09. 2013 a sp. zn. D 179/95 z 19. 05. 1998 vyplynulo, že po N. G., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX prichádzajú do úvahy ako dedičia I. G., nar. XX. XX. XXXX a žalobkyňa 3/, pričom predmetom dedenia nebola parcela mpč. 515/23, kat. úz. S. W., alebo iná s ňou stotožnená parcela reg. C KN. Podľa osvedčenia o dedičstve sp. zn. 6D 23/2016 z 13. 07. 2016 a osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 808/94 z 27. 08. 1996 po N. G., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX prichádzajú ako dedičia do úvahy žalobkyňa 2/, I. N., nar. XX. XX. XXXX, S. G., nar. XX. XX. XXXX a K. I., nar. XX. XX. XXXX. Z obsahu rozhodnutí nevyplýva, že by predmetom dedenia bola parcela mpč. 515/23, kat. úz. S. W., alebo iná s ňou stotožnená parcela reg. C KN.“

1.2. Súd prvej inštancie aplikujúc § 77, § 137 písm. c), § 191 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku dospel k záveru, že bola splnená podmienka naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, no nebola splnená podmienka nerozlučného spoločenstva, nakoľko ide o také spoločné práva a povinnosti, že sa rozhodnutie v spore musí vzťahovať na všetkých dedičov. Uviedol, že konania sa nezúčastňovali všetci dedičia pôvodného pozemnoknižného vlastníka N. C., zomr. 02. 03. 1905, respektíve právni nástupcovia jeho dedičov, ktorými boli N. I., pričom právna subjektivita okrem žalobkyne 1/ trvala minimálne aj u I. I. nar. XX. XX. XXXX a I. I. nar. XX. XX. XXXX. Rovnako u N. G., kedy právna subjektivita ku dňu rozhodovania súdu okrem žalobkyne 2/ trvala aj u I. N., nar. XX. XX. XXXX a S. G., nar. XX. XX. XXXX i K. I. nar. XX. XX. XXXX. Vo vzťahu k N. G. okrem žalobkyne 3/ svedčala právna subjektivita aj pre I. G. nar. XX. XX. XXXX a vo vzťahu ku Y. G. svedčala subjektivita okrem žalobcu 4/ aj N. R. nar. XX. XX. XXXX, I. C., nar. XX. XX. XXXX a G. G., nar. XX. XX. XXXX. Vo vzťahu k časti žaloby, ktorou sa žalobcovia 2/ až 4/ domáhali určenia parcely C KN č. 4221/3 v podiele po 1/6 do dedičstva po N. G., N. G. a Y. G. sa konania nezúčastnili všetci ich dedičia napriek tomu, že ide o nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 CSP, čo odôvodňuje zamietavé rozhodnutie.

1.3. Rovnakou procesnou vadou bolo podľa okresného súdu konanie postihnuté aj vo vzťahu k žalobe žalobkyne 1/ o určenie podielového spoluvlastníctva s veľkosťou spoluvlastníckeho podielu 1 k parc. C KN č. 4221/3, nakoľko parcela mpč. 515/23 predmetom dedenia po N. C. nebola, pretože bola osem rokov predtým predmetom vyvlastňovacieho konania, o čom mali vedomosť aj účastníci dedičského konania pod sp. zn. D 147/1976; poukázal aj úradný záznam spísaný na MNV v S. W. 18. 03. 1968 pred podaním žiadosti o vyvlastnenie ONV žiadateľom Československými štátnymi kúpeľmi Bardejovské kúpele. Pre záver o tom, že išlo o mylné vyhlásenie dedičov nepostačuje poukaz na rozhodnutie MNV Bardejov z 01. 12. 1974 obsahujúceho odlišnú cenu náhrady vyvlastneného pozemku (863,- Kčs) v

porovnaní so sumou uvedenou účastníkmi dedičského konania (180,- Kčs), keďže pozemky mpč. 840 a 822 vedené v PK zápisnici č. 10 S. W. boli už v tom čase vlastníctvom dedičov N. C. na rozdiel od poľnohospodárskych nehnuteľností, ktoré boli v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. D 147/1976 prejednané. Vykonanie dôkazov, ktoré by preukazovali, že iná parcela, ktorej bol poručiteľ vlastníkom, mohla byť v inom vyvlastňovacom konaní predmetom vyvlastnenia nebolo navrhnuté, preto jediná parcela vedená na meno poručiteľa, ktorá bola pred vedením dedičského konania v roku 1976 vyvlastňovaná, bola parcela mpč. 515/23 S. W.. Jedinou možnosťou bolo domáhať sa určenia, že parcela C KN č. 4221/3 v podiele 1/2 patrí do dedičstva po N. I., respektíve N. C., a to v konaní, ktorého účastníkmi by boli všetci dedičia pripadajúci do úvahy.

1.4. Okresný súd z obsahu LV č. X kat. úz. H. zistil vlastnícke zmeny týkajúce sa parcely C KN č. 4221/1 na základe darovacej zmluvy a zmluvy o zriadení vecného bremena a konštatoval, že v tejto časti žaloba nebola v čase rozhodnutia okresného súdu vedená proti aktuálnym vlastníkom, čo je ďalším dôvodom jej zamietnutia (nedostatok vecnej pasívnej legitímácie). Vzhľadom aj na dĺžku súdneho konania súd prvej inštancie nevyhovел návrhu na pripustenie nových subjektov do konania, čo by vyžadovalo ďalší časový priestor pre oboznámenie sa nových subjektov v konaní s týmito úkonmi, ďalšie procesné rozhodnutia a doplnenie naviazaného dokazovania.

1.5. Nad rámec zistených nedostatkov okresný súd konštatoval, že vykonané dokazovanie nenásvedčuje tomu, aby žalobcovia boli úspešní v konaní, nakoľko si mohli uplatniť reštitučný nárok na pôvodnú parcelu mpč. 515/23. Zároveň konštatoval, že nedostatok doručenia vyvlastňovacieho rozhodnutia ONV z 06. 05. 1968 N. C. nebol preukázaný. Rozhodnutie pozemkového úradu č. 110/1992 z 15. 06. 1992 právoplatnosť rozhodnutia z 06. 05. 1968 nespochybňuje, keď osobe uplatňujúcej nárok na vydanie nehnuteľnosti podľa zák. č. 229/1991 Z. z. uznáva ako dôvodný z dôvodu vyvlastnenia nehnuteľnosti bez vyplatenia náhrady. Ak by aj došlo k prevzatíu parcely mpč. 515/23 bez právneho dôvodu, žalovanému k nej muselo vzniknúť vlastnícke právo vydržaním v zmysle vtedy platných právnych predpisov, a to najneskôr uplynutím 10-tich rokov od uplynutia lehoty pre uplatnenie reštitučného nároku, t. j. 01. 01. 2003, nakoľko táto nehnuteľnosť ako súčasť parcely EN č. 1908/14 po prečíslovaní na č. 4221/1 bola preukázateľne od 20. 06. 1969 vedená v evidencii nehnuteľností na právneho predchodcu žalovaného, a to Československý štát a následne prepísaná na LV č. X pod položkou 246/94 na Slovenské liečebné kúpele Bardejovské kúpele a po privatizačnom procese na žalovaného. Žalovaný vrátane jeho právnych predchodcov nehnuteľnosť dlhodobo dobromyseľne užívali na základe titulu, ktorým bolo rozhodnutie zo 06. 05. 1968 bez toho, aby mohli mať reálnu vedomosť o tom, že toto rozhodnutie nie je právoplatné. To, že nehnuteľnosť bola dlhodobo užívaná žalovaným, respektíve jeho právny predchodcami vyplýva aj z tvrdení samotných žalobcov, pričom v užívaní pozemku do roku 2008 žalovaný nebol rušený. Poskytnutie náhrady štátom nemá žiadny vplyv na oprávnenosť držby žalovaného, respektíve jeho právnych predchodcov. Rozhodnutie o vyvlastnení malo konštitutívne účinky bez ohľadu na stav zápisu v pozemkovej knihe, a to dňom právoplatnosti ako vyplýva z § 135 OZ v znení účinnom od 01. 04. 1964 do 31. 12. 1991. Zápis vlastníka N. C. v PK zápisnici č. 165 S. W. preto nepostačuje pre záver o skutočnej existencii jeho vlastníckeho práva, keď v evidencii nehnuteľností vedenej od roku 1964 tieto nehnuteľnosti reálne zapísané neboli (bol k nim vytvorený len tzv. hluchý list vlastníctva č. XXX) a v dedičskom konaní sp. zn. D 147/76 a D 188/90 boli prejednané len na podklade pozemno-knižného vlastníctva bez identifikácie so stavom registra EN.

1.6. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 257 Civilného sporového poriadku s poukazom na skutočnosť, že aj keď boli žalobcovia v konaní neúspešní, nebolo by spravodlivé priznať náhradu trov konania žalovanému. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl okresný súd okrem rozdielnej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít v oblasti vzťahu reštitučných predpisov a Občianskeho zákonníka aj v tom, že prípadné zaviazanie žalobcov na náhradu trov konania, ktoré malo napraviť majetkovú krivdu z obdobia rokov XXXX až XXXX, by bolo nespravodlivým.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 26. januára 2021 sp. zn. 13Co/42/2020 pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho žalovaného vstúpili žalovaný 1/ Mgr. N. Y. a žalovaná 2/ Ing. U. Š., rozsudok (súdu prvej inštancie) v zmysle § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku potvrdil a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3.1. Po zrušení rozsudku odvolacieho súdu zo dňa 26. januára 2021 sp. zn. 13Co/42/2020 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bardejov zo dňa 11. marca 2020 sp. zn. 6C/155/2014 a vo

výroku o trovách konania a vrátení vecí odvolaciemu súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2023 sp. zn. 5Cdo/34/2022 odvolací súd vo veci znovu rozhodol rozsudkom z 03. mája 2023 sp. zn. 13Co/26/2023 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania ani náhradu trov dovolacieho konania.

3.2. Odvolací súd za použitia § 387 ods. 2 CSP konštatoval, že nezistil iba všeobecne namietané konanie súdu porušujúce práva odvolateľov (žalobcov) na spravodlivý proces ani všeobecne namietané pochybenie podľa § 365 ods.1 písm. e) CSP (chýbala konkretizácia, ktoré dôkazy súd prvej inštancie nevykonal a ani z obsahu zápisnice o pojednávaní z 11. marca 2000 nevyplýva prednes žalobcov na doplnenie dokazovania, ktorý by súd prvej inštancie zamietol).

3.3. K odvolacej výtke týkajúcej sa nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým mal súd prvej inštancie dospieť na základe vykonaného dokazovania (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) odvolací súd uviedol, že všetky skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil sú správne a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku zreteľne vyplývajú dôvody, pre ktoré okresný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti rozsudku; odvolacie dôvody boli len zopakovaním argumentov prednášaných žalobcami pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa tento dostatočne presvedčivo vypořiadal a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktoré v podstate odvolaním ani neboli vytýkané. Predložené dohody dedičov, datované dňa 10. 06. 2014 predstavovali neprípustné novoty v odvolacom konaní v zmysle § 366 CSP, na ktoré odvolací súd nemohol prihliadať ani sa nimi zaoberať. Na zdôraznenie správnosti záveru okresného súdu o nesplnení podmienky okruhu účastníkov odvolací súd uviedol, že k takýmto rozhodnutiam dospeli najvyšší súd aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutiach sp. zn. 8Cdo/94/2018 a III. ÚS 93/2019. Nemožno preto súhlasiť s názorom odvolateľov, že nikoho nemožno nútiť, aby bol stranou sporu.

3.4. Odvolací súd posúdil ako nedôvodné aj odvolanie žalovaného voči výroku o náhrade trov konania stotožniac sa so záverom súdu prvej inštancie o danosti dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie ich náhrady.

3.5. O trovách odvolacieho konania aj o trovách dovolacieho konania (sp. zn. 5Cdo/34/2022) odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP, keď považoval za spravodlivé aplikovať rovnaké závery, ku ktorým dospel súd prvej inštancie s poukazom na charakter sporu aj na ďalšie osobitosti prípadu.

4. Žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) podali proti rozsudku odvolacieho súdu z 03. mája 2023 (ktorý zrejme len nedopatrením v úvode označili nesprávnou spisovou značkou 13Co/42/2020 pozn. dovolacieho súdu) dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku. Z dôvodu, že „okresný súd dospel k názoru, že v predmetnom prípade nedošlo k naplneniu procesnej podmienky v podobe zachovania nerozlučného spoločenstva“ navrhli, aby dovolací súd v zmysle § 79 CSP pripustil, aby „do konania pristúpili ďalšie subjekty a odstránil sa tým nedostatok procesnej podmienky.....“. Argumentovali, že súdy v zmysle § 161 ods. 3 CSP neurobili vhodné opatrenia pre odstránenie nedostatku procesnej podmienky - zachovania nerozlučného spoločenstva. Nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, že predmetom dedenia po neb. N. C.D. nebola parcela mpč. 515/23 z dôvodu jej vyvlastnenia. Žalobkyňa 1/ ale svoje vlastnícke právo odvodzuje od dedičského rozhodnutia z 21. 08. 1990 sp. zn. D 188/90 a žalovaní (správne má byť zrejme uvedené žalobcovia pozn. dovolacieho súdu) 2/ až 4/ od dedičského rozhodnutia z 23. 03. 1976 sp. zn. D 147/76 a dohody dedičov z 10. 06. 2014. Dovolatelia zdôraznili, že rozhodnutie o vyvlastnení nebolo účastníkom konania riadne a zákonne doručené. Prehliadnuť nemožno, že rozhodnutie o vyvlastnení bolo vydané voči zomrelým N. C.Š., Y.T. N., N. Š., Z. Š., F. Š. a pod. Nesúhlasili tiež so záverom súdov, že nepreukázali nedoručenie oznámenia o vyvlastnení nehnuteľnosti verejnou vyhláškou. Preukázanie oznámenia o vyvlastnení nie je reálne možné, ide o tzv. negatívnu skutočnosť, pri ktorej treba aplikovať negatívnu dôkaznú teóriu. Pri posudzovanom vydržaní nebola naplnená podmienka dobromyseľnosti. Uzavreli, že odvolací súd dospel k nesprávnym skutkovým záverom, čím žalobcom znemožnil uskutočňovať ich procesné práva a došlo k porušeniu ich práva na spravodlivý proces. V záverečnej časti dovolania dovolatelia uviedli, že odňatie vlastníckeho práva bez vedomosti vlastníka z dôvodov, ktoré rozviedli, považujú za protizákonné.

5. Žalovaní vo vyjadrení k dovolaniu navrhli jeho odmietnutie uplatniac si náhradu trov dovolacieho

konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sa najprv zaoberal návrhom dovolateľov podaným podľa § 79 CSP, aby do konania (na strane žalobcov) pristúpili ďalšie subjekty. Dovolací súd takýto návrh zamietol, pretože v zmysle § 438 ods. 2 CSP sa na dovolacie konanie nepoužije ustanovenie o pristúpení subjektov, ktoré dovolaciemu súdu neumožnilo návrhu vyhovieť. Pre úplnosť sa žiada dodať, vychádzajúc z dovolacej argumentácie žalobcov, že nedostatok nerozlučného procesného spoločenstva nie je procesným nedostatkom, na odstránenie ktorého má súd v zmysle § 161 ods. 3 CSP urobiť vhodné opatrenia (akým je napr. nedostatok právomoci alebo príslušnosti súdu, prekážka litispendencie alebo nedostatok procesnej spôsobilosti).

7. Následne najvyšší súd po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP, časť vety pred bodkočiarkou) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

8. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9.2. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9.2.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

9.2.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Pokiaľ dovolatelia namietali porušenie svojho práva na spravodlivý proces v dôsledku nesprávnych skutkových záverov, dovolací súd opakuje (pozri napr. skoršie rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/54/2022), že dovolanie nepredstavuje ďalší opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (porov. §

442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd má iba možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

11. Z obsahu spisu a z rozsudkov súdov nižších inštancií je zrejmé, že okresný súd žalobu zamietol predovšetkým pre nedostatok v okruhu osôb, ktoré mali z titulu nerozlučného spoločenstva vystupovať na strane žalobcov. Uviedol, že konania sa nezúčastňovali všetci dedičia pôvodného pozemnoknižného vlastníka N. C., zomrelého XX. XX. XXXX, respektíve právni nástupcovia jeho dedičov. Konania o určenie, že pozemok - parcela C KN č. 4221/3 v podiele po 1/6 patrí do dedičstva po N. G., N. G. a Y. G. sa nezúčastnili všetci ich dedičia (špecifikovaní v rozsudku súdu prvej inštancie) napriek tomu, že ide o nerozlučné spoločenstvo pôvodného pozemnoknižného vlastníka N.T. C., ktorý zomrel XX. XX. XXXX, respektíve právnych nástupcov jeho dedičov. Rovnakou procesnou vadou bolo podľa okresného aj odvolacieho súdu konanie postihnuté aj vo vzťahu k nároku žalobkyne 1/ o určenie podielového spoluvlastníctva k parcele C KN č. 4221/3 v podiele 1/2, nakoľko v dedičskom konaní po N. C. nebola PK parc. č. 515/23 predmetom dedenia. Za jedínú možnosť okresný súd označil domáhanie sa určenia, že parcela C KN č. 4221/3 v podiele 1/2 patrí do dedičstva po N. I., respektíve N. C., a to v konaní, ktorého účastníkmi by boli všetci dedičia pripadajúci do úvahy.

12. Správnosť záveru súdov nižších inštancií o zamietnutí žaloby z dôvodu, že v tomto konaní ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje ako žalobca alebo žalovaný (nerozlučné procesné spoločenstvo - § 77 CSP), čo na strane žalobcov nebolo splnené dovolateľa nespochybnili. Naopak, navrhli, aby do konania (na strane žalobcov) pristúpili ďalšie subjekty. Uvedený nedostatok znamená, že pokiaľ sa na konaní nezúčastnili všetci nerozluční spoločníci, súd nemohol žalobe vyhovieť. V dovolacom konaní tento nedostatok zhojený nemohol byť a bolo potom nadbytočné zaoberať sa akoukoľvek inou dovolacou argumentáciou.

13. So zreteľom na uvedené dovolací súd uzatvára, že vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod spočívajúci v tvrdení existencie vady zmätočnosti, ktorá by bola porušením práva dovolateľov na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP), naplnenie ktorého dovolací súd nezistil, dovolací súd dovolanie podľa § 448 CSP zamietol.

14. V dovolacom konaní úspešným žalovaným (§ 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP) dovolací súd prisúdil voči neúspešným žalobcom náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu, a to na oboch stranách spoločne a nerozdielne.

15. Tento rozsudok prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.